

КРИТЕРІЇ ТА ІНДИКАТОРИ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ

Вибір системи критеріїв та індикаторів, які б адекватно відображали рівень фінансової безпеки підприємств в конкретний момент часу, є вагомим завданням аналізу, оцінки та управління фінансовою безпекою підприємств.

Серед низки методичних підходів щодо оцінки рівня фінансової безпеки виділяють так званий «індикаторний підхід». Його суть полягає у формуванні системи індикаторів та розрахунку інтегрального індикатора. Індикатори розглядаються як порогові значення показників, що характеризують діяльність підприємства в різних функціональних областях, відповідні певному рівню фінансової безпеки. Оцінка фінансової безпеки підприємства встановлюється за результатами порівняння (абсолютного або відносного) фактичних показників діяльності підприємства з індикаторами. Цей підхід описаний в роботах таких авторів як: Барановський О.І.[2], Горячева К.С.[2], Пойда-Носик Н.Н.[3], Амосов О.Ю. [4] та багатьох інших.

При такому підході найвищий рівень фінансової безпеки підприємства досягається при умові, що вся сукупність індикаторів знаходиться в межах граничних (порогових) значень. Однак, для підприємств дуже важко визначити ці граничні рівні, до того ж вони будуть різними для кожного окремого підприємства залежно від галузевих особливостей діяльності, форми господарювання та стану зовнішнього середовища. Крім того, серед науковців та практиків не існує єдиної думки відносно сукупності показників, що характеризують діяльність підприємства і відповідають певному рівню його фінансової безпеки. Щоправда, практично всі вказують на те, що існує зв'язок

---

¹ *Науковий керівник: Правдюк Н.Л. д.е.н., професор кафедри організації обліку та звітності ВНАУ*

фінансової безпеки підприємства з фінансовою забезпеченістю його діяльності, тобто з його забезпеченістю фінансовими ресурсами.

Критерії безпеки передбачають набір певних показників об'єкта дослідження, які його характеризують. Ю.В. Квятківський зауважує, що «...єдиним критерієм безпеки є сам факт наявності чи відсутності стану захищеності економічних інтересів» суб'єкта, а критерієм фінансової безпеки – «спроможність суб'єктів... протистояти окремим видам небезпеки» [4, с.73]. Тим самим автор ототожнює протистояння видам небезпеки з поняттями стійкості, стабільності та невразливості процесу економічного розвитку суб'єкта, проте констатація такого стану суб'єкта фінансової безпеки неможлива без системи показників, значення яких дозволяє зробити відповідні висновки.

У світовій практиці, для оцінки фінансового стану суб'єкта підприємництва як з погляду ризиків, так і ефективності діяльності використовують п'ять груп показників, а саме: показники оцінки майнового стану, показники рентабельності, показники оцінки ліквідності, платоспроможності та кредитоспроможності, показники ділової активності та показники, що характеризують акціонерний капітал і ефективність його використання.

Обов'язковою і важливою складовою фінансового аналізу має бути, перш за все, оцінка показників рентабельності суб'єктів підприємництва, і зокрема рентабельності активів.

Для детальної оцінки ліквідності, платоспроможності і кредитоспроможності суб'єкта підприємництва необхідно використовувати показники покриття та фінансування, оскільки вони, з одного боку, характеризують загальну захищеність підприємства, а з іншого – найменш залежать від особливостей діяльності того чи іншого суб'єкта підприємництва та локальних і незначних змін у структурі балансу.

Найбільш цікавим з погляду фінансової безпеки суб'єкта підприємництва й оцінки ступеня захищеності від зовнішніх фінансових ризиків є коефіцієнт

втрати платоспроможності, оскільки саме він відображає ступінь теоретичної спроможності виконувати суб'єктом підприємництва свої зобов'язання у випадку настання певних негативних подій, тобто дає загальну характеристику його захисним фінансовим резервам.

Тож стан фінансової безпеки підприємства характеризується певними критеріями та параметрами. Під критеріями слід розглядати кількісні і якісні показники фінансової безпеки, а параметри – як порогові (граничні) значення цих показників, вихід за межі яких порушує стабільність та розвиток фінансової системи через зростання впливу внутрішніх і зовнішніх загроз та небезпек.

Список використаних джерел

1. Амосов О. Ю. Формування системи оцінки фінансової безпеки підприємства // Економіка і управління. – 2012. - №1. – С.8-13.
2. Барановський О. І. Визначення показників фінансової безпеки / О.Барановський // Економіка. Фінанси. Право. – 1999. – №8. – С. 14–16.
3. Горячева К.С. Оцінка рівня фінансової безпеки підприємства // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: Збірник наукових праць.Т.10. – Суми: ВВП “Мрія-1” ЛТД, УАБС, 2004. – с. 288-295.
4. Квятківський Ю. В. Критерії оцінки фінансової безпеки суб'єктів аграрної сфери / Ю. В. Квятківський // Економіка АПК. – 2009. – № 11. – С. 70–74.
5. Пойда-Носик Н. Н. Науково-методичні підходи до оцінки рівня фінансової безпеки підприємства [Текст] / Н. Н. Пойда-Носик // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності : збірник наукових праць : у 3-х т. / ПДТУ. - Маріуполь, 2013. - Вип. 1, Т. 1. - С. 288--292.